

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Divi Bambergenses S. Henricvs Imperator S. Kvnegvndis
Imperatrix S. Otho Episcopvs**

Gretser, Jacob

Ingolstadii, 1611

Jn Caput XVII. & seqq.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41527

re Otho omni culpa vacauit, vt maculam haud leuem contraxurus fuisset, nisi sese ad Catholicorum cœtum contra schismaticos aggregasset.

Cap. 7. dentes stringit prædicans in Paschalem Pontificem, quòd cum filio Henrico non egerit clementius, quàm cum parente. At nil mirum, quandoquidem Henricus promissis non stetit, & *Inuestituris*, bonisque Ecclesiasticis æquè ac parens contra fidem datam, inhiare cœpit. Num verò Pontifex pacta violarit, an Henricus, disces ex illis, quæ ex veterum monumentis tradit Baronius Tom. XII. Anno Christi MCX. & MCXI. Quid autem tempore huius Schismatis Otho egerit, non liquere ait prædicans. Vtunque sit, hoc certum esto, à sede Apostolica non discessisse, cuius tantus assertor erat, vt iam pridem huic prædicanti stomachum non modò verterit, sed & propemodum euerterit.

Fn Caput XVII. & seqq.

His capitibus explicatur, quæ nam Monasteria & Tempia S. Otho variis in locis extruxerit, & proventibus annuis instruxerit. Hic quid agat prædicans, ipsemet nescire videtur, vt apparet ex cap. 7. Chronici. Laudare non audeat, quia Lutheranus est. Culpare veretur, non religionis, sed ventris sui & suorum causa; nisi enim Otho & alij tam multa Monasteria olim condidissent, & opibus largiter ditassent, Lutherani opimis bolis persepe caruissent, nec, quod rapacibus vngulis diriperent, habuissent. Prædicantibus etiam esca & potus multis in locis deforet, teste ipso prædicante, nisi ex his spoliis cum sua domestica Ecclesia, quæ plerunque numerosa est, alerentur. Itaque vel eam ob causam commendare deberet prædicans S. Othonem, quòd nunc prædicantibus, Othonis beneficio, uictus suppetat, quibus alioqui cum fame, tanquam cum exætra, strenuè depugnandum fuisset. Quàm enim Lutherani erga prædicantes suos parum sint dapiles, imò quam in subministrandis necessariis iniqui, flebilibus threnodiis testat

D d 3 tum

tum faciunt ipsi prædicantes, vt in libro contra Regem Angliæ cap. 14. fusè ostendi.

Nunc audiamus Sectariorum hoc æuo vexilliferum Lutherum, qui Tom. 2. Epist. Lat. Epist. ad Rigenfens hanc lamentationem nobis demodulatur. *Multum nunc & concionando & scribendo monui, ex vsu fore publico, si bonis scholis oppidatim institutis, cum masculis, tum puella liberaliter educati optimis disciplinæ imbuerentur, &c. Quæ in re sic vtili, sic necessaria, sano contempto consilio, immane quantum omnes homines cessatores esse video, tam frigide & supinè ad id affectos, perinde ac si nemo non velit despondere animum, & omnibus propter annonæ caritatem sit contabescendum; adeo, vt putem breui nobiscum ventum iri, vt submotis præceptoribus & prædicatoribus, isdem sit operandum manibus, aut alia ineunda via, quæ famem à se propulsare queant, relicto verbi officio, &c. Cui autem hoc non videatur miserandum & erumnosum? Præsertim cum, vt Lutherus in cap. 47. Geneseos scribit, illa ipsa etiam, quæ capiuntur ex Monasteriis, & Templis, liberalitate priscorum munificè locupletatis, in Caci speluncam, auersis vestigiis, auertantur, vix modica portiuncula ad prædicantes deriuata.*

Si centum tantum aurei, inquit Lutherus, pro scholis publicis commodi gratia erigendis, & concionatore probato nutriendo forent pendendi, ibi dum mox omnia presentem intentant inopiam. Hic mendicorum nobis formidanda est conditio, hic nihil est, quod dari possit. Hic breuiter, occupata arce, regnat auaritia, obstat victus diurni angustia, & tenuitas & imminenti famis periculum.

Hæc ex Luthero referre placuit, vt ostenderem, prædicantem Pomeranum non sine causa S. Othoni agere gratias, nam nisi eius opera Pomerani tot templa & Monasteria excitaissent, & annuo vectigali copiosè ditassent, forsitan Cramerus Stetini tamdiu mendacia sua venum non exposuisset, fame compulsus aliò se & suos trāsferre. Nam priusquam Templa Monasteria & bona Ecclesiastica inuasissent, Pomerani suo seductori & impostori Ioanni Knipstro pro mentiendi labore quorannis quinque duntaxat Taleros persoluebant, vt scribit ipsemet Cramerus lib. 3. Chronici cap. 16. ita vt Knipstro ille dicere consueverit; *Sibi oblatim mendicandum fuisse, nisi vxoris suæ*
netri-

metricis opificio alimenta acquisiisset. Nec sanè maiore salario dignus erat.

Hic porro tacitus præterire nequeo, quàm Cramerus insignis sit interpretis; nam cap. 8. Chronici sui hæc latina verba: *Episcopus (Otho) vinum illi terra (Pomeraniæ) deesse nolens, in secunda profectioe cuppam furculis plenam attulit, & implantari fecit, vt tellus in vsum sacrificij vinum procrearet: sic Germanicè reddit, damit man künsttig zum Gebrauch des Abendmals Christi / Wein im Land hett: vt pro vsu cœnæ Dominicæ vinum in promptu esset; quasi S. Otho de cœna Lutherana sollicitus fuerit, de qua ne cogitare quidem poterat, cum necdum in stygio foco cocta esset. Vertere debebat prædicans; damit das Land Wein triege / für das Opffer der Mess. Sed prædicans vocem sacrificij horruit. Quo- circa aliam foro suo magis accommodam substituit.*

Quia verò capite XVII. facta est mentio Monasterij Monasteriensis à S. Othone restituti, placet hoc loco referre de extruptione & restitutione cœnobij huius versus quosdam, tametsi malè dolatos & tornatos, qui olim in eius Monasterij templo legebantur.

*Tassilo dux Boiim qui nomine dicitur ipsa
Tertius, ille pius fundat & adificat
Istud cœnobium Munster quod habere videtur
A monachii nomen, vt que hodie vocitant.
Anni sub numero Domini, septingintia decemq;
Lustra ierant, sed mox fit solitudo iterum.
Princeps Arnolfus siquidem Bauarorum, agitatedus
Eumenidum furis in cinerem redigit.
Vtrix illico quem Nemesis sequitur, meritamq;
Persoluit pœnam, Sylla velut moriens.
Post diuus veniens præsul Bambergius Otto
Nempe Lotharius vt Induperator erat
Romulidum quo tempore destructum reparauit
M C sub vno anno . . . Erns
Historia referuntq; Ducem supra memoratum
Cui monasterion hoc construere placuit.*

AEdes

Aedes deinde monasterium fundavit amonas:
Sic fundatorem lector amice tenes.

Reperi in antiquo codice quodam Innocentij II. Pontificis & aliorum Epistolas nonnullas ad idem Monasterium pertinentes; quas attexere visam; licet alicubi lacunis interruptas.

I.
Henrico.

INNOCENTIVS Servus servorum Dei, *H. Ratisponensi Episcopo, Salutem & Apostolicam benedictionem. Sicut tuas novit fraternitas, ad Episcopale officium pertinet religiosos viros manutene, & diligere, & paterna sollicitudine eis necessaria providere. Unde bona memoria antecessor tuus Episcopus Cuno monachis in Ecclesia beati Petri in loco qui vocatur Monasterium Deo ferventibus, Ecclesiam beati Sixti cum parochia sibi adhaerente tradidit. Nunc autem, ipsius loci Abbate referente didicimus, quod praedicta Ecclesia & parochia ablata est, & fratres, ad quorum solatium tradita erat, exinde graue incommodum patiuntur. Quocirca per praesentia tibi scripta praecipiendo mandamus, quatenus eisdem fratribus praesatam Ecclesiam cum parochia restituas, & de cetero ipsis tanquam pius & bonus pastor misericorditer providere studeas.

II.

INNOCENTIVS Episcopus Servus servorum Dei, Venerabili fratri Henrico Ratisponensi Episcopo, Salutem & Apostolicam benedictionem. Ad tuum spectat officium religiosos viros diligere, & illorum necessitatibus providere. Quocirca per scripta praesentia dilectioni tuae rogando mandamus, ut Monasteriensibus fratribus decimationum & oblationum parochia ipsius antiquo & concessione praedecessoris tui Canonis Episcopi, ad ius ipsius Monasterij pertinere asserunt.

amote

amore Dei concedas, & nullam eis iniuriam vel bonorum suorum diminutionem inferri permittas. Data Lat. VIII, Decembris.

Non. Seruus seruorum Dei. Dilecto in Christo filio * D. Marchioni. Salutem & Apostolicam benedictionem. Quisquis Deo placere desiderat, expedit ut religiosos viros diuino famulatu micipatos iuxta facultatem sibi à Deo concessam iuuet & manuteneat, & in suis opportunitatibus opem eis & consilium praebeat. Ideoq; nobilitati tuae rogando mandamus, ut religiosos fratres in Ecclesia beati Petri Monasteriensis Domino seruientes, iuues & manuteneas, & si quid de bonis eorum te iniuste detinere cognoscis, eis restituas. Valde namq; periculosum est & animarum saluti contrarium, ea qua pro remissione peccatorum aut requie animarum venerabilibus Ecclesiis concessa sunt, alienis vsibus applicare. Rogamus etiam & in peccatorum remissionem iniungimus, ut occasione aduocata vel iniusta exactione eosdem fratres vel eorum familiam inquietari ab aliquo non permittas, sciens quod pro huiusmodi Dominum propitium tibi facies, & aeterna retributionis premia acquires, Data Lat. VI, idus Decembris.

III.

Innocentius II.
qui Pontificatus
init Anno
1130.
* Dietpolds.

In nomine sanctae & indiuiduae Trinitatis. * Eberhardus Dei gratia Ecclesia Ratisponensis Electus, & vniuersus eiusdem Ecclesia chorus, Cuncto venerabili Abbati Monasteriensis canobij, & fratribus, eorumq; successoribus in perpetuum. Cum unicuique sua debeat respondere iustitia, questionem illam, qua contra vestrum monasterium per ignorantiam forte iuris vestri, vel aliam quamlibet occasionem, in diebus vestris emerferat, de parochia Monasteriensis, Ecclesia videlicet beati Sixti, &

IV.

* Episcopus factus Anno 1165.
Hund. in Metropoli.

Et de

*Innocentius II.
Lotharius II.
Chuno primus,
qui Episcopatu
misit 1126.
Henricus pri-
mus, successor
Cunonis in Epi-
scopatu Ratis-
bon. 1130. de
quibus supra in
primo diplo-
mate.*

de decimis ad eam pertinentibus, diligenti consideratione animaduertimus, & auditis plenius allegationibus vestris, & perspectis priuilegiis, Apostolica videlicet * domini Innocentij, & Imperiali domini Lotharij, simulq; Pontificali beatae memoriae Cunonis, & Henrici dominorum & patrum nostrorum auctoritate roboratis, statuis & vestigiis eorum debita cum reuerentia inherere, & pro vobis sententiam ferre super hac questione decreuimus, tam rationis, quam etiam fraternae charitatis & compassionis intuitu, vestrae quieti & necessitati non solum in temporalibus, sed etiam in spiritualibus provide-
re cupientes.

Præfata itaque parochia donationem vobis & vestris successoribus adiudicantes, decimarum & oblationum quæ inde proueniunt, in usus stipendiorum vestrorum confirmantes, plena consensus nostri firmitate stabilimus, ut nulla Ecclesiastica secularisue persona a modo super hac re vos inquietare aut molestare presumat. Quisquis autem hoc violauerit, aut temerè transgressus fuerit, perpetua condemnationis maledicto subiaceat.

V.

** Conradus
primus, diem
extremū clau-
sit Anno 1147.*

Domino & patri suo, sanctæ & venerandæ Romanæ Sedis antistiti Innocentio * C. Salzburgenſis Ecclesia humilis minister cum humili obedientia & fideli seruitio indefesse orationis tam deuotum quam debitum affectum, Dominus IESVS Ecclesiasticæ curris arcem in Apostolica fidei fundamento locare volens, Romanæ dignitatis sic ordinauit officium, ut in huius sanctæ sedis auctoritate, totius suæ domus firmaret ac stabiliret adificium. Proinde venerande Pater, quia caput nostrum Christus membris suis in hac radiosâ peregrinatione laborantibus, præcipuum post se consolatorem & visorem vos instituit, merito omnium Ecclesiarum sollicitudo vobis incumbit, quem solum Deus omnibus præstituit, Ob-

Obsecramus itaque paternitatem vestram, quatenus fratrum Monasteriensis cœnobij necessitates clementer ac benignè audiat, & quod humiliter petunt, sicut facile potestis, efficaciter concedatis. Siquidem iam dictum cœnobium ab antiqua institutione cum magna reddituum & pradiorum impensa diuinis obsequiis sub monastica professione assignatum fuit, & multis temporibus nullo perturbante inconcussum & quietum permansit: Postea autem ipse iam prefati loci prædia, violenta quadam distractione ablata, regalibus vsibus addita sunt, & monachis propter ablata sibi subsidia discedentibus, nullus, aut omnino exilis diuini seruij cultus ibi fuit. At verò quia nunc denud boni & spirituales homines in locum pauperculum restituti sunt, ecce illi sub vestram tutelam confugiunt, & vt sub paternum præsidium eos suscipiat, & recognoscendis bonis quæ ablata eis sunt operam detis, humilissime ac deuotissime petunt.

Arissimo Domino suo & Patri INNOCENTIO, VI.
Dei gratia summo Pontifici, T. sancta Rufina minister indignus, quod Domino seruus, quod patris filius.

Monasterium quoddam in Episcopatu Ratisponensi situm, Monasterium quoque nomine dictum, vt fama refert, antiquitus Sedi Apostolica delegatum & traditum, amplis & magnis possessionibus admodum dilatatum fuerat: sed peccatis exigentibus, & malis diebus superuenientibus, ad id redactum est, quod expulsi monachi, possessiones distracta, & omnia intus & foris ita destructa sunt, quod pro multis monachis vix pauci & pauperes clerici remanserunt. Postmodum verò temporibus Lotharij Imperatoris, pia memoria, Otto Bambergensis Episcopus prefatum monasterium religione & rebus penitus nudatum, cum paucis adiacentibus terris &

Ee 2 habi-

habitu, ab Imperatore & Duce Heinrico per pecuniam obtinuit, & Ecclesie Bambergensi ab ipsis donari fecit, virosque religiosos ordinis monastici ibidem collocauit. Qui antiqua libertatis Romana videlicet dominationis suspirantes memoriam, per nostra paruitatis intercessionem ad vestra maiestatis confugiant defensionem, quatenus vestra auctoritatis patrocinio & ea qua ablata sunt ex parte aliqua recuperare valeant, & ea qua nunc habent, sub vestra defensionis tutela quiete possideant. Ad honorem & utilitatem sanctae Ecclesie sua, Vitam longam, salutem continuam tribuas vobis omnipotens Dominus.

Haecenus varia diplomata; Ex quibus testatum fit, quam Innocentio II. Pontifici, Monasterium Monasteriense curae fuerit; Et quam variam quoque sortem variis temporibus subierit. Vidi etiam aliud diploma eiusdem Innocentij Anno Redemptoris 1141. datum, & aliud Lucij III. Pontificis Anno 1184. scriptum; quibus uterque Pontifex praedictum Monasterium in tutelam & protectionem Sedis Apostolicae recipiunt.

Quia vero in hoc ipso capite mentio itidem fit Biburgensis Monasterij, tanquam in tutelam S. Othonis olim traditi: Quocirca, non abs re fore censui, si quae in manuscripto Catalogo Abbatum Biburgensium Auentinus scripsit; hoc loco commemorarem: nam & ad S. Othonem nostrum aliquatenus spectant. Ita ergo ille.

Anno à nato Christo Millesimo centesimo, quarto atque vicesimo, Vlricus & Gebhardus, maiores natu, fratres germani, filij Heinrici de Piburgio & Bertha ex Histria, paternam diuiserunt hereditatem. Henricus & Gebhardus sortiti sunt Hilpolestainan. Chunradus autem, Erbo atque Bertha Piburgium. Alij duo fratres horum, Eberhardus & Meginuardus, sacris initiati, Ecclesiasticiq. erant. Ille, Canon-

nicus

nicus Babobergensis, atque deinde monachus Prüselingensis. Hic, Veteris Capella Ratisbonensis Praepositus. Quatuor alij filij, Otto, Magnus, Albertus, Hezelo siue Henricus, ante parentes ex hac vitâ migrarunt. Nam Henricus ille superior undecim liberos ex Bertha uxore sua progeniuit, decem mares, unam feminam Bertham.

Proximo deinceps anno, id est, Anno Christi Seruatoris nostri, Millesimo, centesimo, vicesimo quinto, Chunradus, Erbo & Bertha consilio & auxilio S. OTTONIS Episcopi Babobergensis de patrimonio suo Benedictinî viris atque feminis Cœnobium: Item pauperibus atque egenis domum (quod Hospitale vocant) adificare cœperunt, & octauo anno cœpleuerunt, hoc est anno salutis Millesimo, centesimo, tricesimo tertio.

Quo etiam anno in die Simonis & Iudæ, diuus OTTO Babobergensis Episcopus, & Henricus Comes de Volfratshausen, cognatus Berthæ uxoris Henrici Superioris, Pontifex Ratisbonensis templum consecrarunt. Eberhardus monachus eo tempore Prüselingensis fit Abbas: frater eius Vlricus de Stain, aduocatus: qui & Percham dono dedit monasterio.

Innocentius secundus Pontifex Maximus comprobauit, atq; diplomate suo firmavit.

Diuus Eberhardus primus Abbas, natus Patre Henrico, matre Berthæ, Babobergæ literis eruditus est, ibiq; Canonicus factus. Deinde cum Praeceptore in Urbem Parisiorum missus, Philosophia operam dedit. Reuersus à studio Babobergam, ad Monasterium S. Michaelis clamiuit, monachumq; se profiteri cepit. A Diuo OTTONE Episcopo Babobergensis ad Prüselingam transfertur; quod templum idem OTTO condidit. Vbi sanctus Eberhardus degit vsq; ad consecrationem Piburgensis Monasterij à fratribus suis constructi: Praefuitq; Cœnobio annos tredecim, menses quinque, dies decem.

Nam Chunrado primo Archiepiscopo Salzbürgensi de A-
bensberg oriündo cognato & vicino suo in Pontificatu successit.

Electusq; est anno Christi Millesimo, centesimo, quadra-
gesimo septimo. Quo anno, eius iussu, Ebrordus & Henricus
scripserunt Bibliam, Origenisq; homilias. Item alios libros,
qui adhuc extant Piburgij & monstrantur. Presedit Sals-
bürgensi Ecclesia annos decem & septem, menses undecim,
dies decem. Obiit anno Christiana salutis Millesimo, cente-
simo sexagesimo tertio, decimo Kalendas Iulij.

Humatus est Salzbürgij in maximo templo, ubi adhuc
religiosè colitur, & populus frequens ad eius sepulchrum con-
currit.

Chunradus Primus à sancto Eberhardo institutus admi-
nistravit Pibürgense Monasterium annos sex, menses toti-
dem. Ex hac vita migravit anno Christi Millesimo, centesi-
mo, quinquagesimo tertio, decimo Kalend. Nouembris, in die
Seueri Episcopi, Extat adhuc eius sacramentum, quod religio-
ni sub Diuo Eberhardo dedit. Sub eo Bertha, qua cum fra-
tribus Chunrado & Erbone Pibürgium arcem in templum
commutauit, excessit ex hac vita anno Christi Millesimo,
centesimo, quinquagesimo primo, octauo Idus Augusti, in die
Sexti.

Contra hunc Conradum Secundum Bibürgensis Mona-
sterij Abbatem, tam seua tempestas, quorundam improbita-
te exstitit, vt ad eam sedandam, ipse Adrianus IV. Pontifex
Romanus, itemque Episcopi Ratisbonensis & Bambergens-
is accedere debuerint; vt intelliges ex quinque sequentibus
Epistolis, quas reperi in Manuscripto quodam Codice, quem
Viennâ ad me misit vir Clarissimus, & in omni studio-

rum genere eruditissimus Dominus SEBASTIA-
NVS TENGNAGEL I. V. D. Casarez
Bibliothecæ Præfatus.

Lite-